

VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

*LAPSEN KEHITYSMAHDOLLISUUKSIEN VAALIMINEN
ON KAIKEN KASVATUKSEN PERUSTA*

1. JOHDANTO

Luomupäiväkoti SadunTaikaa on pieni, steinerpedagogisesti suuntautunut yhden ryhmän päiväkoti Lahden kaupungin ydinkeskustassa Pääjät-Hovin kerhotilassa Pääjätteenkatu 17:ssä.

SadunTaikaa aloitti toimintansa 1.8.2017. Lapsiryhmän vahvuudeksi päätettiin 8-10 lasta.

Pihan leikkipaikka, Pihapuisto ja Kariniemen virkistysalue ovat leikkipaikkojamme. Kaupungin kirjasto, teatteri, Kauppatori ja Kisapuiston urheilukenttä kuuluvat lähialueisiimme.

2. ARVOPERUSTA

Muun varhaiskasvatuksen tavoin myös SadunTaikaa -päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelman arvoperusta ja peruseriaate on lapsen edun ensisijaisuus. Lapsella on oikeus terveyteen, hyvinvointiin, huolen pitoon, tasa-arvoiseen kohteluun ja suojeluun, sekä mielipiteen huomioon ottamiseen YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen, varhaiskasvatuslain, sekä YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti.

Olemme myös steinerpedagogiikkaan suuntautuva päiväkoti, joten toimintamme pohjaa steinerpedagogisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Soveltuvilta osin hyödynnämme myös Lahden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa yksikkömme suunnitelmassa.

Lapsuus on itseisarvo ja siksi merkityksellinen, niinpä pedagogikassamme on tärkeää lapsuuden vaaliminen, kasvurauhan takaaminen ja lapsen oikeus lapsuuden huolettomuuteen ja turvaan. Jokainen lapsi on ainutkertainen ja arvokas juuri sellaisena kuin on. Jokaisella lapsella on myös oikeus tulla nähdyksi, kuulluksi ja ymmärretyksi. Pieni lapsiryhmä sallii näkemisen ja antaa kasvattajalle mahdollisuuden tarkkaan havainnointiin. Kasvattajina ohjaamme ja tuemme lasta hänen pyrkimyksessään kasvaa omaksi itsekseen.

Kasvatus vapauteen on tärkeä näkökulma pedagogiikkaamme. Vapauden näemme päämääränä, emme metodina. Lasten erilaisuutta ja erilaisia toimintatapoja arvostetaan ja kaikessa toiminnassa pyritään oikeudenmukaisuuteen.

3. HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ

Perhe-tapaamiset teemoineen rakentavat pohjaa päiväkotityöllemme ja luovat luottamusta kasvattajien ja perheiden väliselle yhteistyölle.

Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus, yksilölliset tarpeet ja huoltajuuteen liittyvät kysymykset. Perheiden asiakkuustarpeet kuullaan ja huomioidaan hienotunteisuutta noudattaen, lapsi- ja perhelähtöisyyden pohjalta. Yhteistyön pääpaino on aina henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa, jossa voidaan hyödyntää myös viestintävälineitä. Tarpeen vaatiessa käytämme tulkkia tai kieliavustajaa. Lasten ja huoltajien näkemykset otetaan huomioon toiminnan toteuttamisessa ja lasten varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa.

Kaikki kasvatuksen käytännöt perustuvat tietoon lapsen kehityksestä. Lähdemme siitä käsityksestä, että lapsi orientoituu maailmaan luottamuksesta, että maailma on hyvä; SIKSI LAPSEN ON TÄRKEÄÄ SAADA KOKEA: MAAILMA ON HYVÄ.

Monialaista yhteistyötä teemme vanhempia kuultuamme ja lainsäädännön sallimissa puitteissa, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

4. TOIMINTA-AJATUS

Meillä on tavoitteena hyvinvoiva lapsi. Koska varhaislapsuus on leikin ja toiminnan aikaa, omaehtoinen vapaa leikki on keskiössä. Steinerpedagogisen näkemyksen mukaan pieni lapsi oppii nimenomaan jäljittelyn ja tekemisen ja leikin kautta. Hän leikkii tavallaan maailman itselleen. Toiminnallisuus on lapsen luontainen olemisen muoto.

Säännöllinen vuodenaika-, viikko- ja päivärhythmi luovat osaltaan turvallisen leikkiympäristön. Päiväkotimme on luomupäiväkoti, joten kestävä kehitys on osa arkeamme. Laadukas luonnonmukainen ravinto on mielestämme terveen kasvun perusta ja näin osa SadunTaikaa -päiväkodin pedagogiikkaa. Ruoka on kasvis- ja viljapohjaista luomuruokaa. Lapsilla on mahdollisuus osallistua ruuanvalmistuksen vaiheisiin kykyjensä mukaisesti. Jätelajittelun periaatetta noudatetaan tarkasti.

Arjen eri tilanteissa SadunTaikaa -päiväkodin kasvattajat havainnoivat lasta ja lapsiryhmää tarkasti. Lapsi kohdataan aina puhumalla hänelle kauniisti ja kohdistetusti. Lasta kunnioitetaan ja aikuisen syylistä hänelle löytyy aina tilaa.

5. HOITO KASVUN TUKENA

SadunTaikaa -päiväkodin lapset ovat hyvin pieniä (1 – 3 v). Pieni lapsi tarvitsee hoitoa ja huolenpitoa ihan kaikissa arjen toimissa, joten toimintamme on tällä hetkellä hyvin hoivapainotteista.

Päiväkodissämme lasten hoito muodostuu päivittäisten rutiinien toistuvuudesta:

- *syöminen, juominen*
- *yhdessä tekeminen*
- *lepo, uni*
- *hygieniä*
- *ulkoilu*
- *pukeutuminen*
- *lapsen tarpeiden tunnistaminen ja huomioiminen*

Tavoitteena on, että lapsella on turvallinen olo, ja että hänestä välitetään, ja että päiväkodista muodostuu hänelle tuttu ja turvallinen paikka. Hoivan tavoitteena on, että lapsen itseluottamus kasvaa, ja että hoito auttaa ja vahvistaa sosiaalisten suhteiden muodostumista. Lapselle varataan aina mahdollisuus päästä syliin. Hoidollisia tarpeita, joihin pyrimme vastaamaan, ovat läheisyyden tarve, oman tilan kokemisen tarve ja turvalliset rajat.

6. RAVINTO

SadunTaikaa -päiväkodissa syödään kasvisperustaista luomuruokaa. Perheitä on kuultu ravintokysymyksissä ja yhdessä todettu lasten päivittäinen ravinnon saanti terveelliseksi ja monipuoliseksi. Aamiainen ja välipala valmistetaan päiväkodin omassa keittiössä. Lounas ostetaan luomulounasravintola MeaMannasta. Viikon ruokalista on aina nähtävillä päiväkodin ilmoitustaululla.

SadunTaikaa -päiväkodin koko henkilökunta aterioi aina lasten kanssa. Ruokailutilanteesta muodostuu rauhallinen yhdessäolon kokemus, jossa lapset oppivat hyviä pöytätapoja. Lapset voivat osallistua myös viikoittaiseen leipomishetkeen. Itse tehdyt luomukokkojyväämpylät maistuvat maukkailta. Ylpeänä niitä voi esitellä myös kotiin viemisenä.

7. *PUKEUTUMINEN JA ULKOILU*

Pukeutumistilanteissa lasta kannustetaan omatoimisuuteen kehuja ja innostaen. Aikuinen läsnäolollaan on valmis auttamaan lasta seuraamalla toiminnan kulkua ja auttamalla vaikeiden vaiheiden yli. Pukeudutaan aina sään mukaisesti ja huomioliivejä käyttäen. Päivittäinen ulkoilu tapahtuu oman pihan leikkipaikassa tai läheisessä Pihapuistossa, jossa päiväkodilla on leikkivälinelaatikot. Lähimaastojen monimuotoisuutta (Kariniemi) hyödynnetään retkillä.

8. *LEPO JA UNI*

Päivälevolle lapset menevät lounaan jälkeen. Lepohetkelle lapset saattelee sama hoitaja, joka lapsia kuunnellen ja heidän kanssaan on ollut huomassa juuri heille sopivat päivälepoikäytännöt. Jokainen lapsi peitellään omaan vuoteeseen ja annetaan hänelle hyvän unen toivotukset. Lepuhuone pidetään rauhallisena ja yksilölliset unentarpeet huomioidaan.

9. *HYGIENIA*

Jokaisella on oikeus henkilökohtaiseen puhtauteen ja siitä huolehditaan päiväkodissamme. Siisteyshuolto toteutetaan joustavasti ja lapsentahtisesti. Lasta kannustetaan omatoimisuuteen myös WC- asioissa. Käsihygieniatavoitteena on että käsienspesusta muodostuisi lapselle tapa.

10. *LAPSELLE OMINAISET TAVAT TOIMIA*

10.1. *Leikkiminen*

Lapsi oppii leikkimällä. Leikillä on vahva osuus päivän kulussa ja sille annetaan paljon tilaa toiminnan suunnittelussa. Aikuinen osallistuu lasten leikkeihin havainnoimalla vuorovaikutustaitoja ja tukemalla ystävyyssuhteiden kehittymistä. Leikkejä rikastuttavat sadut, lorut, nukketeatteri ja leikkimateriaalit (rooliasut, majapuu ja -kankaat). Leikkivälineillä on säilytyspaikat, joita lapset hoitavat.

10.2. *Liikkuminen*

Päiväkotimme liikunnan perusta lepää arkiliikunnassa. Viikkorytmisämme on retkipäivä, jolloin vaellamme päiväkotimme lähellä olevaan luonnonpuistoon. Päivittäinen kävelymatka omaan

leikkipuistoon (Pihapuisto) tuo virkistävän liikuntakokemuksen. Kiipeily, keinuminen, palloilu ja piilosilla olo kuuluvat puiston toimintoihin, hiekkalaatikkokaivauksia unohtamatta. Kerran viikossa, päiväkodin avarassa leikkitallassa, on ohjattu satuliikuntatuokio.

Liikunta- ja laululeikit, sekä kehosoitteiden mukaan ottaminen aamuisin, kuuluvat jokaiseen päivään. Tasapainon kehittymistä tuetaan erilaisissa arkisissa tilanteissa: esim. aamupiirissä, pukemis- ja vessatustilanteissa, portaissa kiipeämisessä (omalle pihalle johtavat portaat).

10.3. Tutkiminen

Lapsi on luonnostaan uteliaan tiedonhaluinen. Hän on tavallaan ihmetellen antautunut maailmalle. Omaehtoinen vapaa leikki on foorumi, jossa päiväkotimme lapset voivat toteuttaa ihmettelevää, kokeilevaa ja oivaltavaa leikkioitettaan. Erityisesti pyrimme tukemaan lapsen innovatiivisen potentiaalinsa säilymistä, hänen luontaista kykyään itse ratkaista ympäristöstään nousevia ongelmia. Läsni oleva aikuinen voi elää mukana kysymyksin. Matemaattisen ajattelun kehittymistä tuetaan arkipäivän eri tilanteissa: Pöydän kattamisessa, lelujen lajittelussa, sormileikeissä. Vertailu, määrät, luokittelu ja järjestys elävät arjen töissä yhdessä tehden.

Retkillä ja ulkoillessa teemme havaintoja ympäröivän luonnon ilmiöistä. Tuttu retki- ja leikkipaikka muodostuu vuoden myötä lapsille läheiseksi, ja se on jatkuvan tutkimuksen kohde. Lapset kokevat ja tekevät havaintoja vuodenaikojen vaihtumisesta. Metsä vaalii erityisesti lasten aistiherkkyttä ja on sen vuoksi tärkeä retkikohde. Lapsen ikätason ja kiinnostuksen niin vaatiessa, tutkimme aina lähemmin myös oppimisympäristöstä löytyviä luonnonilmiöitä.

10.4. Lapsen osallisuus

Lapsen osallisuus pohjaa päiväkotimme arvoihin. Inklusiiviseen toimintakulttuuriin perustuen pyrimme luomaan päivittäin tutun ja turvallisen ilmapiirin. Siinä lapsi voi rohkeasti ilmaista itseään ja orientoitua vapaasti leikkiin. Lasta havainnoimalla ja keskustelemalla lapsen kanssa pyrimme löytämään kunkin lapsen erityis- ja yksilölliset tarpeet.

Erityistä tukea tarvitsevaa lasta ja myös hyvin pientä lasta auttaa päiväkodissamme kiireetön, kodinomaisen oppimisympäristö, sekä säännöllinen päivä-, viikko- ja vuodenaikarytmi.

11. HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

11.1 Tunnetaidot

Terve emotionaalinen ja sosiaalinen kehitys tarvitsee perustakseen hyvän itsetunnon. Hyvän itsetunnon omaava lapsi luo helposti uusia vuorovaikutussuhteita. Koska hän hyväksyy itsensä, on hänen helppo hyväksyä muut ihmiset ympärillään ja tuntea heitä kohtaan myötätuntoa. SadunTaikaa -päiväkodissa kannustamme lapsia ja annamme heille paljon positiivista palautetta. Rohkaisemme heitä omatoimisuuteen ja pienempien auttamiseen. Autamme lasta pääsemään yllättävien tunneryöppyjen yli tunnistamalla ja nimeämällä niitä ja kertomalla lapselle aina hänen hyvistä taidoistaan ja siitä, että yhdessä me selviämme.

Viestimme lapselle, että hän on ainutkertainen ja arvokas ottamalla hänet syliin, halaamalla tai pitämällä häntä vain lähellä. Koska sosiaaliset taidot ovat opittuja, lapset ovat valmiuksiltaan hyvin eri tasoisia päiväkotiin tullessa. Yhdessä lasten kanssa pyrimme luomaan henkeä, jossa jokainen lapsi on hyväksytty juuri sellaisena kun on. Arjen tehtävissä korostamme yhteistä tekemistä ja auttamista, emme kilpailua.

Kaikissa arjen tilanteissa korostuu yhdessä toimiminen. Ryhmän jäsenenä harjoittelemme luvan kysymistä, toisten auttamista, asioiden jakamista ja konfliktien ratkaisemista.

11.2 Lapsen tukeminen

Vasu-työskentelyn alkukeskustelussa puhumme lapsen huoltajien kanssa lapsen vahvuuksista, kiinnostuksen kohteista ja mahdollisesta tuen tarpeesta. Käymme vanhempien kanssa läpi erilaisiin tukimuotoihin liittyviä asioita. Jokainen lapsi voi kasvunsa jossain vaiheessa tarvita erityistä tukea ja ohjausta, joten riittävän aikaisella ja oikein kohdennetulla tuella voidaan edistää lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Tuki suunnitellaan aina lapsen vanhempien kanssa. Vasuun kirjataan tuen tarve ja se miten ja mitä tukea lapsi on päiväkodissamme saanut.

SadunTaikaa -päiväkodin varhaiskasvatusta toteutetaan inklusion periaatteiden mukaisesti. Kaikki otetaan mukaan ja kiusaamista ei hyväksytä. Siksi lasten toiminnan havainnointi on tärkeää. Selkeä arjen struktuuri, positiivinen ilmapiiri ja kasvattajan hyväksyvä malli (esikuva) luovat pohjaa hyvälle oppimisympäristölle ja iloiselle toiminnalle siinä.

On tärkeää, että lapsi voi saada tarvittaessa tukea myös muiden lapsia ja perheitä palvelevien tahojen kautta; kuten lastenneuvola, kasvatus- ja perheneuvola, sekä vammaispalvelut. Monialaista yhteistyötä ohjaa aina lapsen edun ensisijaisuus.

11.3 Ilmaisun muodot

SadunTaikaa -päiväkodissa lapsi leikkii, liikkuu ja taiteilee. Kaiken toiminnan läpi leikkaa se kulttuurinen virtaus, jossa elämme ja jota hengitämme. Lapsi kehittää oppimisvalmiuksiaan erilaisten ilmaisumuotojen avulla. Kulttuuriin ja eri ilmaisumuotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osallistumisen ja vaikuttamisen valmiuksia sekä monilukutaidon kehittymistä. Lapsiryhmän ikäkauden huomioiden teemme retkiä kirjastoon, teatteriin ja konsertteihin.

Ilmaisullisina muotoina toteutamme päiväkodissamme musiikkia, draamaa, kädentöitä, kuvallista ilmaisua, kehollista ilmaisua ja suullista ilmaisua.

- *Musiikki: laulu, soitto, improvisaatio ja musiikin kuuntelu*
- *Draama: lasten omat nukketeatteriesitykset ja puvustetut roolileikit*
- *Käden työt: erilaisten materiaalien käsittely; muovailu, huovutus, puun hiominen*
- *Kuvallinen ilmaisu: piirtäminen, maalaaminen, askartelu*
- *Kehollinen ilmaisu: leikki, tanssi, taitotempuilu, piirileikit, draama*
- *Suullinen ilmaisu: satujen kertominen, kuvakirjojen katseleminen (myös taidekirjat), loruttelu, saduttaminen, lasten kirjallisuuteen tutustuminen.*

11.4 Kielen rikas maailma

Arjen vuorovaikutustilanteissa ja leikeissä lasten kielelliset taidot kehittyvät. Päiväkodissamme toteutuu päivittäin sadunkerrontatuokio. Kirjoista luetut sadut ja tarinat kehittävät kielellistä ilmaisua, mielikuvitusta ja vahvistavat lapsen keskittymiskykyä. Nukketeatteriesitykset ja roolileikit rikastuttavat sanavarastoa. Yhteiset laulut, leikkilaulut ja lorut rikastavat sanavarastoa ja rohkaisevat itseilmaisuun.

Lasten kanssa keskustellaan myös paljon. Eri- ja kulttuuritaustaisille lapsille laadimme päiväkodissamme kaksikielisyyden suunnitelman, tukemaan suomen kielen oppimista. Tukena oppimisessa käytämme myös kuvia

11.5 Yhteisöimme

Päiväkodissamme kohtaamme lapsen ensin. Hän saa rauhassa tutustua kavereihin ja leikkeihin hoitajan kanssa. Vanhempiin tutustumme puhelinkeskustelun jälkeen, hoitosopimuksen laatimisen yhteydessä, jossa myös lapsi voi olla läsnä. Tapaamisessa käydään alkukeskustelu, johon lapsi voi

osallistua ikätasonsa ja kiinnostuksensa mukaisesti.

Päiväkodissämme on vuoden aikana useita juhlia. Jokainen lapsi huomioidaan syntymäpäivänään erityisesti. Hän saa olla oman päivänsä juhlittu kuningas. Pyrimme antamaan syntymäpäiväjuhlassa lahjaksi myös aineettomia lahjoja.

Syksyisin vietämme yhteistä päivää isovanhempien/tärkeän ihmisen kanssa. Isänpäivänä isät kutsutaan päiväkodille vieraaksi ja äitienpäivänä äidit saavat kutsun. Joulujuhlaa ja kevätjuhlaa vietetään lasten ohjelmallisena juhlanä. Pääsiäisen juhlaa lähestymme kevään heräämisen merkeissä.

